

Hvad skal der ske med "mosen"?

Et læringsrollespil om naturbevidsthed

Udarbejdet til ReCreate, Aalborg Universitet i København, af Edulution Games.

December 2016.

Lærervejledning

Introduktion

Hvad skal der ske med "mosen"? er et læringsrollespil, der har til formål at få børn til at sætte ord på, hvad oplevelsen af naturen betyder for dem. Det opnås ved, at give eleverne roller i en historie. Rollerne er fritidsbrugere af et naturområde og historien omhandler, hvordan områdets eksistens nu er truet i sin nuværende form. Alle rollerne har forskellige aktiviteter de dyrker i området, men som de strengt taget også kunne dyrkes i ikke-naturområder. Men hvad er forskellen mellem at dyrke dem i naturomgivelser og ikke-naturomgivelser? Hvorfor vil man fiske små skaller i en lille skovsø, når man kan fange store ørreder i en firkantet beton-dam? Hvorfor vil man hellere ride på hest på en skovsti frem for en firkantet asfaltsti rundt om et stadionsanlæg? Kontrasten er med vilje trukket skarpt op, for at nå ind til essensen i forskellen. Rollerne og historien har til formål at få eleverne til at sætte ord på, hvad naturoplevelsen egentlig betyder for dem i dyrkelsen af deres aktivitet. Hvorfor er den vigtig?

Spillet kan afvikles for elever i 4.-9. klasse, forudsætningen er blot, at de kan læse og forstå deres rollekort og sætte ord på nogle holdninger igennem deres roller. Det er hensigten, at rollespillet kan afvikles på en normal undervisningslektion på ca. 45 minutter inklusiv introduktion og en fælles afrunding.

Historien

I en lille by et sted i Danmark findes et naturområde, der kaldes "mosen". Det er ikke længere en decideret mose, men det var det dengang børnenes bedsteforældre var børn. Siden er området blevet mindre sumpet og træer er skudt op. Vandet har trukket sig tilbage og dannet en lille sø, hvor der lever skaller, aborre og en enkelt gedde eller to. Rundt om søen er en lille skov og rundt om skoven ligger nogle braklagte marker. De har ikke været brugt til landbrug i over 30 år, fordi jorden tidligere har været for sumpet. Nu vokser der højt græs, buske og enkelte træer. Hvert år breder skoven sig længere ud på markerne.

Det er landmanden på den nærliggende gård, der ejer hele området. Der har dog altid været tradition for, at alle måtte færdes i "mosen", så længe man gjorde det uden at svine skoven til eller genere andre. Det har fungeret fint. Nu har landmanden dog varslet byens borgere, at han vil til at opdyrke de braklagte marker igen. Dette vil forhindre eller direkte vanskeliggøre mange af borgernes fritidsaktiviteter i mosen, hvilket vækker både ærgrelse, men også forståelse, fordi landmanden er presset økonomisk. Nogle borgere mener endda, at de har en brugsret over området, fordi det ikke har været brugt til landbrug i så lang tid. Andre er bekymret for, om opdyrkningen af brakmarkerne vil medføre udvaskning af gødning fra markerne til søen og dermed ødelægge søen og skoven.

For at finde en løsning på det hele er kommunen blevet involveret, men her er politikerne heller ikke enige i, hvad der skal ske med mosen. I øjeblikket foregår der nemlig en revision af lokalplanen for området, hvilke giver mulighed for, at tillade byggeri af kommunale fritidsanlæg. Nogle politikere forestiller sig, at der kan opføres et stadion med tribuner, atletikbane og fodboldbane. I tilknytning til anlægget skal også være

en cykelcrossbane og en put-and-take sø, hvor folk kan betale penge for at fiske ørreder. Rundt om anlægget vil der være cykelsti, hvor ryttere til hest også kan ride ture, samt en stor parkeringsplads. Anlægget skal betales og være ejet af en investor, der også er hovedsponsor for den lokale fodboldklub. Investoren vil så leje stadionet ud til kommunen, der vil stille til rådighed for kommunale foreninger. Andre politikere i kommunen ønsker bare at bibeholde området som det er, ved at købe det af landmanden.

Der er nu indkaldt til et borgermøde, hvor mange af de børn og unge, der i deres fritid bruger mosen på den ene eller anden måde, er mødt op. Politikere i kommunen er også mødt op. Inden mødet er slut skal der besluttet en af følgende ting:

1. at landmanden sælger området til en investor, der laver det om til et stadion
2. at kommunen køber skoven og søen, men ikke de braklagte marker, der bliver opdyrket
3. at kommunen køber hele området og lader det forblive et naturområde som nu

Med til borgermødet er 8 forskellige grupper, der har interesse i at bruge området på forskellig vis. Disse er nærmere beskrevet på rollekortene. De er:

- Rytterne
- Mountainbikerne
- Lystfiskerne
- Rollespillerne
- Beboere, der bruger naturområdet til færdsel mellem bolig og skole.
- Landmandens børn, der bruger naturområdet til jagt med deres forældre, men også gerne vil blive boende på deres gård.
- Politikere, der ønsker at bygge et stadion i området.
- Politikere, der ikke ønsker at bygge et stadion i området.

I forbindelse med mødet er der blevet udarbejdet tre kort over området, så alle ved hvad der præcis skal diskuteres:

1. Et kort der viser hvordan området ser ud i øjeblikket.
2. Et kort der viser, hvordan området vil se ud, hvis de braklagte marker opdyrkes.
3. Et kort der viser, hvordan området vil se ud, hvis der bygges et stadion.

Forberedelse

Som forberedelse til spillet skal læreren dele eleverne i et antal grupper med 6-8 elever i hver. Der skal printes et antal eksemplarer af de to A4-ark med roller, svarende til antallet af grupper. Hvis der ikke kan være 8 elever i hver gruppe, så fjernes først den af politiker-rollerne, der er imod et stadion. Hvis der skal fjernes flere, så fjernes en beboer-rolle i en eller flere grupper.

Når rollerne skal fordeles er det vigtigt, at dem der får politikerrollen, som gerne vil have et stadion, er elever, der godt kan klare sig alene i en diskussion. Den der spiller landmandens barn kan med fordel også være en elev med ordet i sin magt, som kan sætte ord på det økonomiske pres, der er på familien, der tvinger dem til at sælge jorden fra og/eller opdyrke mere af den.

Der printes også et sæt af de tre kort svarende til antallet af grupper, så alle grupper har alle kort. Alternativt kan disse kort printes på A3, så de bedre kan ses af flere på én gang.

Afvikling

Læreren meddeler eleverne, at de skal spille et rollespil, hvor de hver vil få uddelt et rollekort. Inden rollerne uddeles, læser læreren afsnittet "Historien" op for klassen. Dernæst vises de tre kort skiftevis for hele klassen (på smartboard/projektor hvis muligt). Hvis der er nogen der ikke forstår historien eller har spørgsmål, så forklarer læreren det igen. Dernæst fordeles eleverne i grupper og rollerne uddeles.

Eleverne starter nu med, på skift i urets retning, at fortælle hvilken af de tre løsninger de helst vil have, samt hvorfor. Når alle har fået lov til at sige noget, så må eleverne diskutere frit. Der udpeges eventuelt en ordfører, der kan tage eleverne i den rækkefølge de rækker hånden op.

Når der er ca. 20 minutter tilbage af timen, så afsluttes gruppediskussionen. Der skal nu stemmes om, hvilken af de tre modeller borgerne til mødet helst vil have. Når afstemningen er slut, så stopper spillet. Læreren kan nu spørge ind til, hvad eleverne personligt synes om dilemmaet i spillet, eks.:

- Er det en realistisk historie?
- Kan de forstå nogle af rollernes holdninger?
- Hvad synes det selv om at være i naturen?

Optimalt ville være at følge spillet op med en tur til et nærliggende naturområde, hvor eleverne selv skal få en fornemmelse af naturens indvirkning på dem.

God fornøjelse!

Du er en af de mange unge, der går til ridning på en nærliggende gård. I rider meget på stierne i skoven. Lydene og duftene i skoven er noget andet end at ride langs vejen. Du bliver altid glad af at ride en tur i skoven, uanset om det er vinter eller sommer. Hvorfor bliver du mon mere glad for en ridetur i skoven end langs vejen?

Du er del af den lokale cykelklub. I har altid brugt skoven og de braklagte marker til at cykle på. Når brakmarkerne bliver opdyrket, bliver I nødt til at lave om på ruterne, så de bliver meget kortere. Det betyder også, at I ikke kan køre så hurtigt, fordi der er flere folk i skoven. I har fået lov at cykle i en nedlagt grusgrav i nærheden. Der er mange udfordrende ruter på de store bunker af grus, men det er bare ikke helt det samme. Hvorfor er det mon ikke så godt som at cykle i skoven?

Du elsker at fiske i søen med dine venner. Der har altid været rigeligt med skaller og aborre. Man kan også være heldig at fange en gedde. Tit slipper i fiskene fri igen når I har fanget dem. For det første er de ikke gode at spise, for det andet er det sjovest at fange dem, så hvis de sættes ud igen, kan I fange dem igen. Du har engang prøvet at fiske i en kunstig sø i en grusgrav, hvor der var sat fisk ud. Selvom du fangede to ørreder du måtte tage med hjem, så har du ikke gjort det siden. Det er bare ikke det samme, som at sidde ved en sø i skoven. Hvorfor mon ikke?

Du er formand for den lokale rollespilsforening. Første søndag hver måned samles I 30-50 børn og unge for at spille rollespil i skoven og på de braklagte marker, hvor kongens borg er placeret. Græsset er her så højt, at man sagtens kan gemme sig i det. Nogle af dine bedste minder er følelsen af at ligge på ryggen i det høje græs og høre insekterne summe og vinden i græsset, mens duften af blomster og sommer fylder næseborene.

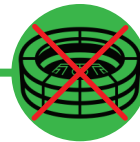
Din far og mor ejer markerne rundt om naturområdet. De siger, at hvis ikke brakmarkerne bliver opdyrket eller solgt, så tjener I ikke nok penge til at beholde gården. Du har i hele din barndom leget i naturområdet med de andre børn fra byen. Du har også været med din mor og far på jagt i området. Du elsker følelsen af at sidde med dem helt stille tidligt om morgenen og se solen stå op og høre hvordan skoven vågner og fuglene begynder at synge. Den følelse har altid gjort dig glad. Desværre bliver der ikke mulighed for det igen, hvis brakmarkerne bliver opdyrket.

Du cykler til skole igennem naturområdet til din skole hver morgen sammen med andre børn fra dit kvarter. Du kan også cykle langs vejen, hvor der kører biler. Heldigvis kører de ikke så hurtigt. Du vil dog komme til at savne ruten igennem skoven selvom den anden vej til skole er næsten lige så hurtig. Hvorfor vil du egentlig savne turen igennem skoven?

Du er politiker i byrådet og vil gerne have, at der bliver bygget et stort stadion, så flere folk kommer til byen og ser fodbold og atletik. Du er sikker på, at det vil være godt for byens børn og unge, at spille mere fodbold og dyrke noget atletik. Du ved godt, at mange bruger mosen i fritiden. Derfor har du sørget for, at det stadig er muligt at køre mountainbike på cykelcrossbanen, fiske i betondammen, ride på asfaltstien og spille rollespil på legestativerne rundt omkring atletikstadionet.

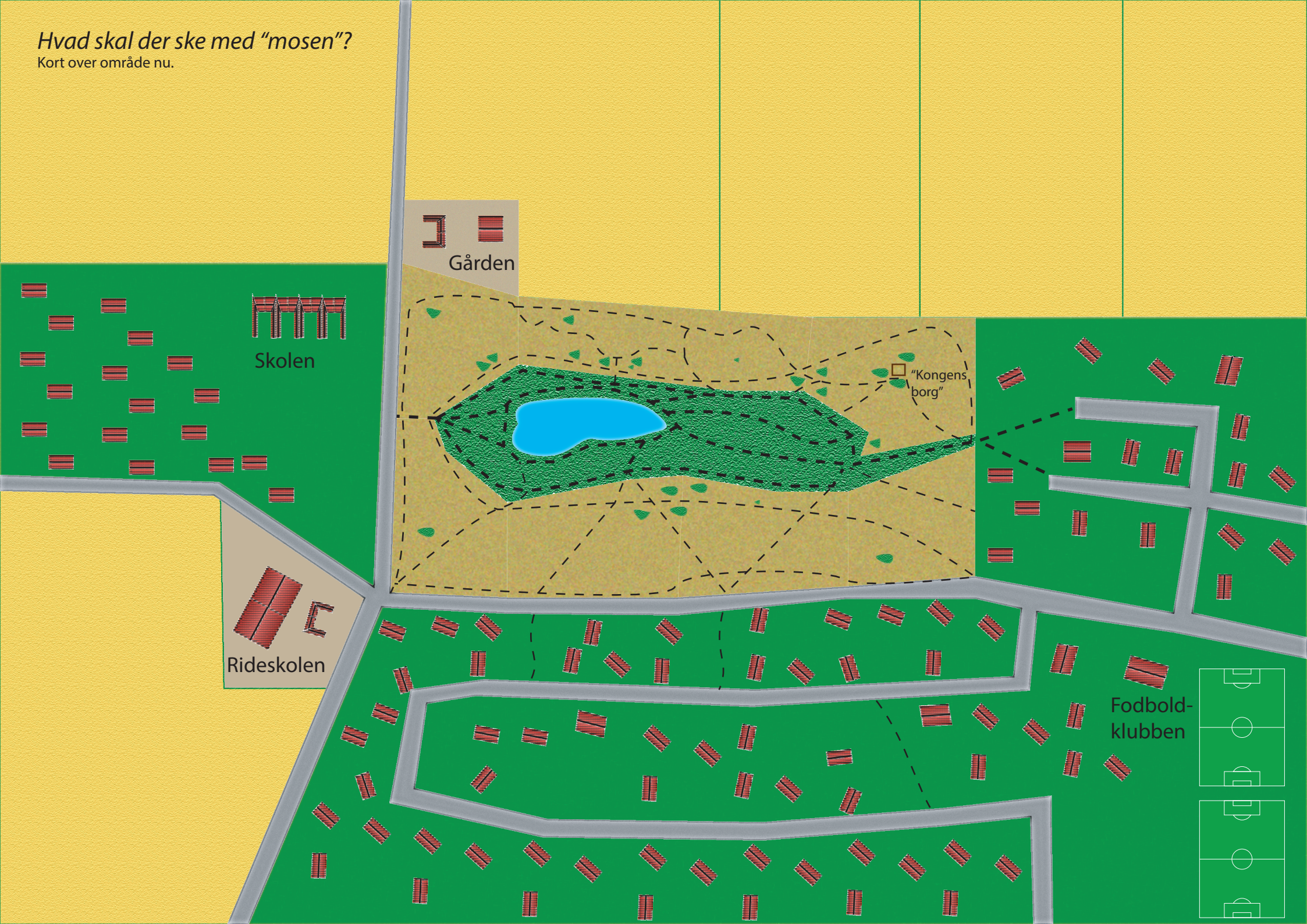

Du er politiker i byrådet og ville helst, at der ikke skete noget med mosen, overhovedet. Eller i næstbedste fald, at der kun skete noget med de braklagte marker. Du har ikke noget imod fodbold eller atletik overhovedet, men du vil gerne have et grønt område i byen, hvor man kan komme ud i naturen. Du har selv leget i mosen som barn og det gør dine børn også nu. Du synes det gør noget godt ved ens humør og får en til at tænke mere klart. Du synes generelt, at børn og unge kommer for lidt ud i naturen.

Hvad skal der ske med "mosen"?

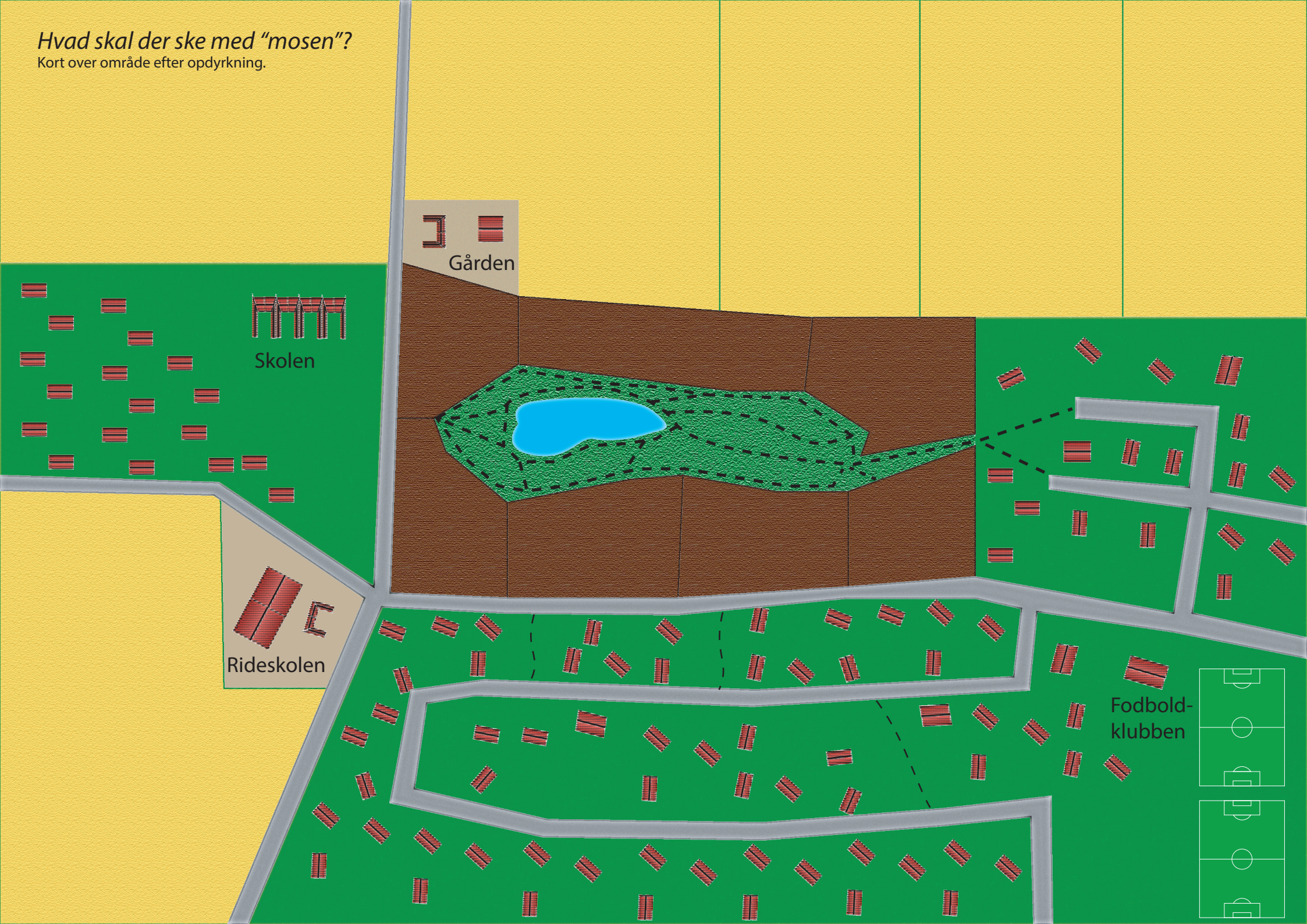
Kort over område nu.

Hvad skal der ske med "mosen"?

Kort over område efter opdyrkning.

Hvad skal der ske med "mosen"?

Kort over område med stadion.

